

ԱՄՍԱԳԻՐ

ԳՐԱԿԱՆ . — ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ . — ՊԱՏՄԱԿԱՆ
ԿՐԹԱԿԱՆ ԵՒ ԳԻՏԱԿԱՆ

1843-1897 ՀԱՏՈՐ ԾԵ ԱՊՐԻԼ

ԽՈՐՀՐԳԱԾՈՒԹԻՒՆՔ

Ե Ղ Յ Ե Թ Վ Ե Բ Ա Յ

(Շար. տես յէջ 104)

ԵՂԻՇՆՆԻ ՈՒՆԷ՛Ր ՕՏԱՐ ԱՂԲԻՒՐ

Դ. Տէր Խալաթեան յետ հաստատուելու Կոնիքերի եւ Բազմավիպի մագաղաթից նորութեանց վերայ, եւ եզրակացնելու այժմեան Եղիշէի ոչ ժառանգի խորագրոտքիչնը, կը զնէ նա եւ քանի մի աղբիւրներ իրբեւ «փորձ» եւ «ծրագիր» սոյն խնդրոյ աւելի մշակման համար: Եւ են, նախ՝ Աստուածաշունչը, եւ յատկապէս Ա. եւ Բ Մակաբայեցիք. երկրորդ՝ Եղնիկ. երրորդ՝ ասորի հին վկայարանութիւնք, եւ առանձինն՝ ս. Շմաւոնի վկայութեան հայ թարգմանութիւնը. չորրորդ՝ բաց

յայլոց՝ նա եւ Փիլոնի հայերէն թարգմանութիւնն:

Աստուածաշունչը թուի՝ թէ աղբիւր է քանի մի վկայութեանց՝ զորս գործածած է Եղիշէ: Իսկ Մակաբայեցոց մատեաններէն «փոխ է առել կրօնական պատերազմի ընդհանուր գաղափարը, յարմարցնելով իւր գրուածքին հրէից գրքերի մի քանի պատմական պարագաները ու գործող անձինքները նկարագիրները»: Ուրեմն կրօնական պատերազմի գաղափարը եւ հրէից պատմական պարագայքը զուրս հանելով, պէտք է մտածենք Վարդանանց պատերազմը զուտ աշխարհական. իսկ մերժելով անձանց նկարագիրները, չգիտենք թէ ինչ կերպարանք պէտք է տալ նոցա: Խալաթեան այդ փոխառութիւններն (ըստ իրեն) կ'ընծայէ ոչ թէ Եղիշէի, այլ յետոյ խմբագրողին. եւ թէ Վազար «օգտուել է» պատմին նախնական ընագրէն: Իսկ արդ մենք Փարպեցոյ ըով այլ նոյն գաղափարը, պարագայքը եւ նկարագիրները կը գտնենք, ապա ուրեմն Եղի-